

Федянін Віталій Олександрович

Позиція ОАЕ по відношенню до повномасштабної агресії Російської Федерації проти України

УДК 327:327.8

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-2.16>

Федянін Віталій Олександрович
аспірант кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
вул. Юрія Іллєнка, 36/1, Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-8414-6343

У контексті реалізації стратегічної ініціативи по розширенню коаліції України за рахунок країн Глобального Півдня особливе місце займають Об'єднані Арабські Емірати. Маючи статус регіонального лідера, ця країна проводить динамічну зовнішню політику. Також ОАЕ демонструють стабільне економічне зростання, а міста Абу-Дабі і Дубай є одними з найважливіших ділових центрів Близького Сходу. Росія намагається використати ОАЕ для виходу з міжнародної ізоляції і обходу санкцій. Ці фактори визначають актуальність вивчення позиції ОАЕ по відношенню до повномасштабної агресії РФ проти України.

Саме тому метою цієї статті є визначення і оцінка позиції ОАЕ щодо російської агресії після 24 лютого 2022 р. Затверджена зовнішньополітична стратегія та принципи розвитку визначають економічні інтереси найвищим пріоритетом еміратської зовнішньої політики, а заклик до миру та діалогу для вирішення конфліктів проголошений основою еміратської дипломатії. З огляду на це Емірати офіційно намагаються тримати нейтралітет і уникають засудження російської агресії.

Розгляд, аналіз і порівняння стану політичного діалогу ОАЕ з Україною та РФ дозволив встановити дисбаланс на користь Росії. Завдяки використанню методу контент-аналізу заяв Міністерства закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ та Постійного представництва ОАЕ при ООН виявлено, що еміратське зовнішньополітичне відомство для характеристики дій РФ проти України використовує термін «криза», категорично уникаючи терміну «агресія». Це відповідає найбільш поширеному в ОАЕ і регіоні Близького Сходу наративу про конфлікт США Заходу з Росією як головну причину російської агресії.

Окремо розглянута позиція ОАЕ під час 11-ої надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН та надана Україні гуманітарна допомога. З'ясовано, що підтримка 4 резолюцій, зокрема ES-11/1 «Агресія проти України» суперечить заявам МЗС ОАЕ, яке абсолютно уникає терміну «агресія». Також виявлено, що Емірати на сьогодні не готові підтримувати резолюції, які мають або можуть мати прямі наслідки для РФ, як-то призупинення членства у Раді з прав людини і створення механізмів компенсації завданих Україні збитків.

Дисбаланс політичного діалогу на користь РФ, розуміння подій в Україні як «кризи», неготовність вживати конкретних кроків проти держави-агресора, необхідних для встановлення справедливого миру, а також пріоритет економічних інтересів у зовнішній політиці, що використовується Еміратами для співпраці з РФ в умовах санкцій, дозволяють зробити висновок про негативний для України характер нейтралітету ОАЕ і ставлять під сумнів розгляд Еміратів як ефективного потенційного посередника.

Ключові слова: Україна, ОАЕ, РФ, стратегія, США, зовнішня політика, агресія, криза, відносини, політичний діалог, нейтралітет, ГА ООН.

Вступ. Враховуючи роль ОАЕ як одного з регіональних лідерів, як провідного логістичного, бізнесового і фінансового центру Близького Сходу, позиція Еміратів по відношенню до російської агресії проти України має важливе значення. Потрібно також брати до уваги вагу ОАЕ на глобальному нафтовому ринку та те, що країна у 2022–2023 рр. посідає місце непостійного члена Ради Безпеки ООН. Емірати офіційно заявляють про готовність здійснювати посередництво задля розв'язання конфлікту, і бачення природи російської агресії та позиція щодо неї еміратської сторони має пряме відношення до ефективності та якості посередницьких зусиль, а також до міжнародних санкцій проти Російської Федерації, яка для обходу міжнародних обмежень намагається максимально використати потенціал Об'єднаних Арабських Еміратів.

Мета та завдання. Метою статті є визначення і оцінка позиції Об'єднаних Арабських Еміратів

щодо повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України.

Для цього розглядається стан політичного діалогу між Україною та ОАЕ, а також між РФ та ОАЕ після 24 лютого 2022 р. Завданням є визначити інтенсивність контактів між президентами та міністрами закордонних справ країн, а також порівняти динаміку і обставини цих контактів, які свідчать або впливають на еміратську позицію по відношенню до російської агресії. Порівнюється діяльність посольств ОАЕ в Україні та РФ.

Для підтвердження оцінки позиції Еміратів аналізуються і порівнюються заяви Міністерства закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ та виступи і заяви Постійного представництва ОАЕ при ООН, а також голосування ОАЕ за ключові для України резолюції Генеральної Асамблеї ООН.

Визначається вплив еміратської зовнішньополітичної стратегії на формування позиції країни

щодо агресії РФ проти України. Для цього вирішується завдання виокремлення головних складових та принципів сучасної зовнішньополітичної стратегії Еміратів, які впливають на позицію країни щодо російської агресії проти нашої держави.

Серед використаних джерел варто виділити видану Еміратським центром стратегічних досліджень книгу за авторства Амаль Зірініз «Нове Євразійство і його вплив на російське стратегічне мислення. Фактори вторгнення в Україну та Сирію і його межі». У роботі розглядається євразійська теорія О.Дугіна, яка обґрунтовує право РФ на боротьбу за «життєвий простір». Також використана книга «Російсько-українська війна. Межі і виклики», видана Міжнародним центром стратегічних досліджень (м. Абу-Дабі). У цій роботі серед причин російської агресії називається виникнення стратегічного вакууму після розвалу СРСР, розширення ЄС і НАТО на схід, розглядається імперіалістична природа Росії як єдина можлива форма її існування. Ці роботи демонструють стан еміратського експертного середовища і частково пояснюють формування позиції ОАЕ щодо повномасштабної військової агресії РФ проти України.

Окремо розглядається фактор гуманітарної допомоги, наданої Об'єднаними Арабськими Еміратами Україні.

Методи дослідження. У статті для отримання наукових результатів використовуються загальні та спеціальні політичні методи дослідження, а саме методи аналізу, контент-аналізу, порівняння та синтезу.

Результати. Російська Федерація 24 лютого 2022 р. розпочала повномасштабну військову агресію проти України. Упродовж року від початку російської агресії Об'єднані Арабські Емірати жодного разу офіційно (на рівні керівництва країни, офіційних представників, Міністерства закордонних справ та міжнародного співробітництва) не засудили напад РФ на Україну. Утримуючись від критики і засудження російських дій та намагаючись тримати «нейтралітет», ОАЕ наголошують на необхідності мирного рішення та переговорів між сторонами конфлікту. При цьому дипломатичний радник президента ОАЕ Анвар Гаргаш під час World Policy Conference в Абу-Дабі 10 грудня 2022 р. заявив: «Наша позиція по Україні чітка. Занадто спрощено говорити, що ми нейтральні щодо України. ОАЕ не нейтральні» [1]. За його словами, країна зазнає вплив російської агресії і намагається знайти правильний баланс між принципами безпеки, стабільності та процвітання, а також необхідністю знайти політичне вирішення конфлікту.

Політичний діалог. При цьому у політичному діалозі на вищому рівні ОАЕ проявляють помітно вищу увагу до Росії, ніж України. Упродовж року офіційно зафіксовано, що президент ОАЕ Мухаммад бін Заїд Аль Нагаян чотири рази контактував

з президентом України Володимиром Зеленським (телефонні розмови 30 березня 2022 р., 18 травня 2022 р., 17 жовтня 2022 р. та 19 січня 2023 р.). Стільки ж разів він мав контакти з президентом РФ Володимиром Путіним (телефонні розмови 1 березня 2022 р., 17 травня 2022 р., 7 грудня 2022 р. та візит до Росії 11 жовтня 2022 р.), проте один з цих контактів – візит до РФ (переговори проходили у м. Санкт-Петербург).

За всю історію двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ (дипломатичні відносини між країнами встановлені 15 жовтня 1992 р.) не відбулося жодного візиту еміратського президента до Києва. Водночас зустрічі лідерів ОАЕ та РФ відбуваються достатньо регулярно. Останні такі переговори мали особливе значення, бо відбувалися на фоні повномасштабної російської агресії проти України та фактів масових воєнних злочинів, злочинів проти людяності, скоєних російськими військовими проти українського народу.

Розуміючи несприятливі обставини візиту і «токсичність» В.Путіна, напередодні візиту до РФ Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ оприлюднило офіційну заяву, якою підкреслило, що візит президента Еміратів до Росії має на меті сприяння безпеці та стабільності у регіоні та світі, посилення конструктивної співпраці між регіональними та глобальними силами, а також підтримку контакту з усіма сторонами «кризи в Україні» для знаходження ефективного політичного рішення [2]. Еміратське зовнішньополітичне відомство наголосило, що переговори стосуватимуться саме подій в Україні, оскільки ОАЕ прагнуть досягти позитивних результатів для зменшення військової ескалації та гуманітарних наслідків, а також досягти політичного врегулювання для досягнення глобального миру та безпеки.

Для зменшення потужного негативного впливу на імідж ОАЕ та його керівництва візит характеризувався як «історичний», як складна і почесна «місія миру», а образ еміратського президента висвітлювався як одного з небагатьох світових лідерів, здатних завдяки тісним особистим відносинам з російським президентом впливати на нього та здійснювати ефективні посередницькі зусилля. Під час переговорів М.З.Аль Нагаян з В.Путіним еміратський лідер повопився з підкресленою повагою, намагаючись максимально продемонструвати своє прихильне ставлення до російського президента. Вітаючи його з днем народження, президент ОАЕ двічі використав звернення «сіді», яке у країнах Аравійського півострову вживається для шанобливого звернення до старших (за віком, посадою). В.Путін також намагався продемонструвати особливо близькі відносини з еміратським президентом і одягнув його у своє пальто [3].

Як наголошувало видання генерального штабу збройних сил ОАЕ «Дар'а аль-Ватан», саме час

візиту надав йому виняткової важливості і засвідчив свідомий і розумний дипломатичний крок ОАЕ, спрямований на зниження рівня напруги, яка загрожує всьому світу [4]. Головною глобальною загрозою визнаються російські ядерні погрози і, саме виходячи з ядерного статусу РФ, передбачається «збереження її обличчя» і поступки. Еміратське посередництво не розрізняє агресора і жертву агресії, а також не бачить основні принципи Статуту ООН, зокрема територіальну цілісність як основу для пошуку шляхів припинення російської агресії. Це ставить під сумнів незаангажованість еміратської позиції і здатність ОАЕ бути ефективним посередником.

Колишній заступник міністра оборони ОАЕ Абдулла Аль-Хашемі у матеріалі «Емірати і будівництво спільної основи», опублікованому провідною еміратською газетою «Аль-Іттіхад» за результатами візиту президента ОАЕ до РФ, наголошує, що Росія не приховує свого сильного прагнення до деескалації в обмін на «прийнятне рішення», зокрема у контексті наближення НАТО до російських кордонів [5]. Він підкреслює, що неприпустимо, щоб ця ескалація закінчилася ядерною чи біологічною війною, яка знищить світ, якщо не буде знайдена «спільна основа», яку ОАЕ і намагаються побудувати. А.Аль-Хашемі транслює російські тези про «наближення НАТО», російський ядерний шантаж і погрози знищення світу, пропонуючи еміратське посередництво як рятівне коло для людської цивілізації. Водночас він не говорить, що світовий порядок будується на принципах, закладених в основу Статуту ООН, і тільки вони можуть стати пропонованою «спільною основою», але аж ніяк не широко поширені на Близькому Сході наративи російської пропаганди.

Контакти на рівні міністрів закордонних справ також говорять про більшу увагу Еміратів до російської сторони, особливо за рахунок візиту міністра закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ Абдулли бін Заїда Аль Нагаяна до РФ. Керівник еміратського зовнішньополітичного відомства відвідав Москву 17 березня 2022 р. саме під час надзвичайно гострої початкової фази повномасштабної російської агресії. Відбулася також телефонна розмова міністрів закордонних справ ОАЕ та РФ (28 лютого 2022 р.), зустріч у рамках сегменту високого рівня 77-ї сесії ГА ООН (24 вересня 2022 р.) та візит С.Лаврова до ОАЕ (3 листопада 2022 р.). Водночас на офіційному рівні міністри закордонних справ України та ОАЕ провели онлайн-зустріч (3 червня 2022 р.), телефонну розмову (11 серпня 2022 р.) та зустріч у рамках сегменту високого рівня 77-ї сесії ГА ООН (22 вересня 2022 р.).

Еміратське МЗС повідомило, що у Москві А.З.Аль Нагаян обговорив з С.Лавровим шляхи розвитку відносин стратегічного партнерства між

країнами, а також наголосив на необхідності досягнення мирного врегулювання між Росією та Україною, висловивши готовність ОАЕ підтримувати зусилля, спрямовані на пошук вирішення «кризи» і припинення вогню [6]. Еміратський міністр заявив, що ОАЕ цінують усебічну співпрацю та міцні відносини з Російською Федерацією, які досягли рівня стратегічного партнерства. Під час переговорів з С.Лавровим в Абу-Дабі А.З.Аль Нагаян також наголошував на важливості стратегічного партнерства, відзначаючи, що остання зустріч президентів відображає стрімке зростання співпраці між двома країнами [7].

На рівні посольств ОАЕ в Україні та РФ фіксується тотальний дисбаланс уваги на користь російської сторони. З початку російської агресії відбулося близько 30 зустрічей посла ОАЕ в РФ М.Аль-Джабера зі спецпредставником президента РФ з Близького Сходу та Африки, заступником міністра закордонних справ РФ М.Л.Богдановим. За значний вклад у розвиток відносин з Росією еміратському послу вручили нагрудний знак «За взаємодію» МЗС РФ [8], а також він був нагороджений президентом РФ орденом Дружби [9]. Для порівняння активності роботи еміратського дипломатичного корпусу в нашій державі, то після 24 лютого 2022 р. посольство ОАЕ в Україні призупинило свою роботу в Києві і упродовж року не відновило повноцінне функціонування. Еміратський дипломатичний корпус намагався виконувати обов'язки дистанційно і його зусилля фіксувалися під час доставки гуманітарної допомоги в Україну [10], однак, фактично, посольство ОАЕ в Києві з початку російської агресії не працює і не надає консульські послуги.

Заяви і виступи МЗС ОАЕ, ПП ОАЕ при ООН. Враховуючи контакти на вищому рівні та дипломатичну активність, можна констатувати, що президент ОАЕ і міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва Еміратів уникають прямих заяв та коментарів з приводу агресії РФ проти України, згадуючи про т.зв. «українську кризу» у контексті інших подій. Контент-аналіз заяв еміратського зовнішньополітичного відомства [11] і постійного представництва ОАЕ при ООН [12] дає змогу констатувати, що Емірати не вважають РФ країною-агресором.

Аналіз 44 заяв і виступів постійного представництва ОАЕ при ООН, а також 17 заяв і повідомлень міністерства закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ у період з 24 лютого 2022 р. по 24 лютого 2023 р. (таблиця №1) свідчить, що Об'єднані Арабські Емірати на офіційному рівні категорично уникають характеристики Російської Федерації як країни-агресора. Привертає увагу, що ОАЕ підтримали такі важливі для України резолюції Генеральної Асамблеї ООН як «Агресія проти України», «Територіальна цілісність України:

захист принципів Статуту ООН», «Принципи Статуту ООН, що лежать в основі всебічного, справедливого і міцного миру в Україні», однак у жодній із проаналізованих офіційних заяв, виступів і повідомлень ОАЕ не називають РФ агресором і взагалі не вживають термін «агресія» у контексті подій в Україні.

При цьому найбільш вживаними термінами по відношенню до подій в Україні є «конфлікт», «війна» і «криза». Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ у переважній більшості випадків вживає термін «криза», повністю нівелюючи відповідальність Росії за початок агресії і підтримуючи наратив про протистояння США/Заходу з Росією. Використання терміну «криза» дозволяє еміратській дипломатії уникати згадування Росії у контексті подій в Україні. Зовнішньополітичне відомство ОАЕ навмисно інформаційно виносить РФ за рамки «агресії».

Постійне представництво ОАЕ при ООН вживало термін «криза» на початковому етапі, однак згодом відмовилося від нього на користь «конфлікту» та «війни», при цьому також уникаючи згадок про Росію. У переважній більшості заяв і виступів міститься заклик до необхідності діалогу і мирного вирішення конфлікту, зокрема на основі Статуту ООН, висловлюється занепокоєння гуманітарною ситуацією в Україні, впливом на глобальну продовольчу безпеку та економічну ситуацію у світі. Водночас ОАЕ вважають за необхідне врахувати і безпекові занепокоєння Росії, щоб побудувати стійку регіональну структуру безпеки.

Голосування в ГА ООН. Не дивлячись на відмову офіційно визнавати РФ країною-агресором, ОАЕ підтримали такі ключові для України резолюції Генеральної Асамблеї ООН як ES-11/1 «Агресія проти України» від 2 березня 2022 р., ES-11/2 «Гуманітарні наслідки агресії проти України» від 24 березня 2022 р., ES-11/4 «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН» від 12 жовтня 2022 р. та ES-11/6 «Принципи Статуту ООН, що лежать в основі всеохоплюючого, справедливого та сталого миру в Україні» від 23 лютого 2023 р.

При цьому ОАЕ утрималися під час голосування за резолюцію ES-11/3 «Призупинення права на членство Російської Федерації у Раді з прав людини» від 7 квітня 2022 р. та резолюцію ES-11/5 «Сприяння здійсненню правового захисту та забезпеченню відшкодування збитків у зв'язку з агресією проти України» від 14 листопада 2022 р.

Враховуючи результати голосування ОАЕ під час 11-ої надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН, можна констатувати, що Емірати готові голосувати за резолюції ГА ООН, які підтримують територіальну цілісність і суверенітет України, закликають до негайного виведення російських військ з території України, недопущення подальшого загострення гуманітарної ситуації в нашій державі. Це важливий політичний сигнал, однак він не має прямих наслідків для РФ. Більш того, голосування «за» зазначені резолюції контрастує з офіційними заявами МЗС ОАЕ, де фіксується категоричне небажання визначати російську агресію «агресією».

Водночас ОАЕ продемонстрували неготовність голосувати за резолюції, які мають або можуть мати конкретні наслідки для Росії, а саме призупинення членства у Раді з прав людини і створення механізмів притягнення РФ до відповідальності та відшкодування завданих Україні збитків.

ОАЕ не підтримали призупинення членства Росії у Раді з прав людини, наголошуючи, що міжнародні організації були створені не для того, щоб бути «клубом однодумців» [13]. Еміратська сторона переконана, що з РФ потрібно підтримувати діалог, зокрема на майданчику міжнародних організацій. Пояснюючи позицію стосовно небажання підтримати резолюцію про механізм компенсацій, ПП ОАЕ при ООН відзначило, що Емірати стурбовані потенційними наслідками щодо важливих міжнародних правових принципів, таких як суверенна рівність і суверенний імунітет. ОАЕ вважають, що текст резолюції нечіткий і неточний, і документ не повинен використовуватися для санкціонування односторонніх дій, включно з конфіскацією активів для виплати відшкодування і репарацій [14].

Таблиця 1

Терміни, які використовують ОАЕ у контексті російської агресії проти України	Постійне представництво ОАЕ при ООН (44 заяв і виступів)	Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ (17 заяв і повідомлень)
this/the conflict/ the conflict in Ukraine	88	3
this/the war/ the war in Ukraine	53	1
this/the crisis/ the crisis in Ukraine/Ukrainian crisis	12	26
the (serious) developments in Ukraine	2	
the continued fighting in Ukraine	1	
the tragedy in Ukraine	1	
aggression/ Russian aggression	0	0

Гуманітарна допомога. Після об'єднання у 2016 р. Міністерства міжнародного співробітництва та розвитку ОАЕ з Міністерством закордонних справ ОАЕ було створене Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ. З того часу програми закордонної допомоги та гуманітарної допомоги офіційно перетворені на зовнішньополітичний інструмент і реалізуються під егідою еміратського зовнішньополітичного відомства.

ОАЕ надали Україні значну гуманітарну допомогу. На початку російського вторгнення Емірати виділили 5 млн. дол. США до фонду ООН з підтримки українських біженців [15]. У жовтні 2022 р. президент ОАЕ розпорядився виділити 100 млн дол. США на гуманітарну допомогу для України [16]. Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ направлялися гуманітарні вантажі (8 літаків), зокрема 360 тон медичної продукції, продуктів харчування, карети швидкої допомоги, 2500 генераторів [17].

Також за результатами зустрічі 7 березня 2023 р. в Абу-Дабі Першої леді України О.Зеленської та президента ОАЕ М.З.Аль Нагаяна Емірати прийняли рішення виділити 4 млн дол. США Фондації Олени Зеленської на будівництво 10 дитячих будинків сімейного типу [18].

ОАЕ на офіційному рівні підкреслюють, що не вірять у військове рішення конфлікту, тому закликають до пошуку політико-дипломатичних шляхів і продовжують розвиток відносин з РФ. Намагаючись уникнути критики з приводу такого «негативного нейтралітету», ОАЕ концентрують увагу на гуманітарному аспекті агресії і підкреслюють саме свою гуманітарну роль у наданні допомоги українському населенню.

Зовнішньополітична стратегія ОАЕ і оцінка російської агресії. Стратегія Міністерства закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ 2017–2022 серед стратегічних цілей визначає посилення регіональної та глобальної стабільності шляхом встановлення відносин стратегічного партнерства [19]. Саме реалізацію цього пункту ми спостерігаємо у відносинах між ОАЕ та Росією, які у 2018 р. досягли домовленості про започаткування стратегічного партнерства. З того часу еміратська сторона на офіційному рівні наголошує на прагненні продовжувати розвиток стратегічного партнерства з РФ. Російська повномасштабна агресія проти України не змінила позицію ОАЕ, що було підтверджено під час контактів президентів та міністрів закордонних справ країн у 2022 році.

Ще більш важливим стратегічним орієнтиром є розроблені і проголошені еміратським керівництвом 10 основних принципів розвитку на наступні 50 років [20]. Другий принцип закликає до повної концентрації на розбудові найкращої та найбільш динамічної економіки у світі. З ним

прямо пов'язаний третій принцип, який говорить, що зовнішня політика – це інструмент на службі вищих національних інтересів, і головним з них є економічні інтереси ОАЕ. Політика Еміратів має слугувати економіці. Тобто усе, що шкодить економічним інтересам ОАЕ, має відкидатися. Цим пояснюється несприйняття Еміратами закликів до обмеження співпраці з РФ, приєднання до санкцій проти країни-агресора та інших дій, які обмежують торговельно-економічну, інвестиційну взаємодію з Росією.

Десятий принцип визначає заклик до миру, переговорів та діалогу для вирішення усіх конфліктів як основу зовнішньої політики ОАЕ. У контексті російської агресії проти України Емірати на всіх рівнях дотримуються цього принципу.

Дипломатичний радник президента ОАЕ Анвар Гаргаш за результатами телефонної розмови президентів України та Еміратів (17 жовтня 2022 р.) зазначив, що вона відбулася у рамках постійних зусиль еміратської сторони, спрямованих на деескалацію, пошук політичного рішення і припинення людських страждань. А.Гаргаш підкреслює, що президент ОАЕ вірить у важливість підтримання контактів для посилення діалогу та пошуку політичних рішень «кризи» [21]. У першу чергу, йдеться про віру у важливість продовження контактів з Росією, адже еміратський президент дзвонив президенту України після візиту до РФ.

На цьому фоні найбільш поширеним наративом в експертному середовищі ОАЕ щодо причин вторгнення Росії в Україну є протистояння США/Заходу з РФ і східне розширення НАТО/ЄС, яке створює безпекову загрозу для РФ. Амаль Зірініз, розглядаючи у своїй роботі, опублікованій Еміратським центром стратегічних досліджень, євразійську теорію О.Дугіна як фактор російської агресії, пояснює складність ситуації в Україні саме зіткненням на нашій території кількох глобальних сил. На переконання дослідника, «українська криза» сформувала вісь міжнародного стратегічного суперництва за критично важливі регіони, зокрема Кримський півострів, який є центром тяжіння кількох сил міжнародної системи – Росія, США та Європейський Союз [22, с. 128].

Достатньо позитивне сприйняття російської теорії євразійства пояснюється тим, що вона розглядає ісламський/арабський світ як природних найближчих союзників у боротьбі із західним/американським домінуванням. Для більшого ефекту Росія проводить паралель між «кольоровими революціями» в Україні та «арабською весною» як елементами боротьби США/Заходу за простір і ресурси шляхом зміни влади під виглядом демократизації.

Міжнародний центр стратегічних досліджень (м. Абу-Дабі) серед причин російської агресії вбачає утворення стратегічного вакууму у Східній

Європі внаслідок розпаду СРСР. Після завершення «холодної війни» сторони протистояння не оформили жодних домовленостей про політичні кордони в Європі. Європейський Союз і НАТО почали розширення на схід. Експерти центру вважають, що з 90-х років у Росії домінували два напрямки розвитку: повернення до відбудови імперії і спроба відновлення балансу у контексті розширення НАТО [23, с. 26]. За неможливості відновлення балансу із Заходом єдиним вибором РФ залишається відродження імперії. При цьому експерти відзначають, що економічний та демографічний чинники у близькій і далекій перспективі будуть заважати Росії перетворитися на велику країну.

Президент Еміратського центру політики Ібтісам Аль-Кетбі відзначає, що упродовж 2021-2022 рр. у зовнішній політиці ОАЕ відбулися зміни. І головним аспектом цих змін стала спроба країни ОАЕ застосувати політику «нульових проблем» із супротивниками та конкурентами, зосередитися на відновленні та розширенні економіки і зміцненні регіональної безпеки та стабільності шляхом припинення розбіжностей та наведення мостів [24, с. 76]. Водночас ОАЕ намагаються використати свої відносини з РФ під час російської агресії для «торгів» з США/Заходом, і будуть продовжувати це робити. Війна Росії в Україні привернула увагу Вашингтона до факту, що Близький Схід відновив свою стратегічну важливість у галузі глобальної енергетичної безпеки, і призвела до звиття зусиль адміністрацією Байдена, щоб не допустити заповнення вакууму сили у регіоні Пекином та Москвою [24, с. 60].

Водночас в ОАЕ є експерти, які вважають, що ОАЕ мають відмовитися від «нейтралітету» і засудити російську агресію, однак на сьогодні вони перебувають у меншості. Відомий еміратський політолог Абдульхалек Абдулла вважає, що це моральний і політичний обов'язок засудити агресію РФ і підтримати Україну [25]. Він переконаний, що за рік після початку повномасштабного вторгнення потрібно відкинути «негативний і позитивний нейтралітет» на рівні політики та ЗМІ і практично підтримати реалізацію резолюцій Генеральної Асамблеї ООН, які закликають до негайного і безумовного виведення російських військ з усієї території України.

Висновки. Враховуючи зовнішньополітичну стратегію, ОАЕ офіційно намагаються утримати нейтральну позицію щодо повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України і закликають до діалогу та пошуку мирних шляхів вирішення конфлікту. З огляду на оголошення економічних інтересів найвищим пріоритетом зовнішньої політики ОАЕ утримуються від засудження агресії РФ, приєднання до санкцій проти Росії і продовжують розвиток стратегічного партнерства з країною-агресором. Підкреслюючи готовність

продовжувати надавати гуманітарну допомогу Україні та брати участь у посередницьких зусиллях заради завершення конфлікту, ОАЕ намагаються залишити для себе можливість продовження діалогу і усесторонньої співпраці з Росією.

На цьому фоні з 24 лютого 2022 р. у політичному діалозі ОАЕ з Україною та РФ спостерігається дисбаланс на користь російської сторони. Частково це пояснюється відносинами стратегічного партнерства між ОАЕ та РФ, а також спробою Еміратів використати відносини з Росією для посилення своїх переговорних позицій у діалозі з США і ЄС.

Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва ОАЕ характеризує російську агресію виключно як «кризу», «кризу в Україні», «українську кризу». Заяви ПП ОАЕ при ООН найчастіше описують російську агресію як «конфлікт» і «війну». Свідоме використання зовнішньополітичним відомством Еміратів терміну «криза» свідчить, що ОАЕ не розуміють глибинних причин агресії, не вважають дії РФ злочином агресії проти України і розглядають їх як результат протистояння США/Заходу з Росією.

При цьому ОАЕ проголосували «за» 4 резолюції 11-ої надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН, які прямо називають РФ країною-агресором, закликають до відновлення територіальної цілісності України і негайного виведення російських військ з території нашої держави. Ці голосування контрастують з офіційною позицією ОАЕ, тому, найбільш ймовірно, відбулися у рамках погодження спільної позиції Ради співробітництва арабських держав Затоки і під тиском переважаючої більшості країн світу, які підтримали зазначені резолюції ГА ООН.

ОАЕ зацікавлені у якнайскорішому завершенні російської агресії проти України, оскільки вона створює несприятливі умови для розвитку країни і загрожує регіональною/глобальною дестабілізацією. Завершення або замороження конфлікту тут і зараз на будь-яких умовах, зокрема за рахунок територіальних поступок України відповідає інтересам ОАЕ. З огляду на це, а також враховуючи дисбаланс політичного діалогу, неможна розглядати ОАЕ як нейтрального посередника, здатного боротися за відновлення справедливого миру.

У подальших дослідженнях варто сконцентрувати увагу на розвитку відносин між ОАЕ та США. Фактор еміратсько-американських відносин може мати безпосередній вплив на позицію Еміратів по відношенню до російської агресії. Враховуючи пріоритетну важливість для ОАЕ економічної складової у зовнішній політиці, також доцільно усебічно вивчати стан і можливості поглиблення торговельно-економічної, інвестиційної, військово-технічної співпраці між Україною та Еміратами. Від цього напряму залежить ступінь зацікавленості ОАЕ у двосторонніх відносинах з Україною.

Особливої актуальності цей напрямок набуває у контексті переговорів між Україною та ОАЕ про укладення угоди про всеосяжне економічне партнерство (Comprehensive Economic Partnership Agreements, CEPA)

ЛІТЕРАТУРА:

1. Political solution the only way to restore peace in Ukraine, says UAE official. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/uae/2022/12/10/political-solution-the-only-way-to-restore-peace-in-ukraine-says-dr-anwar-gargash/> (дата звернення: 15.12.2022).

2. UAE affirms its support for efforts aimed at the deescalation of the Ukraine crisis and supporting humanitarian efforts. Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/mediahub/news/2022/10/10-10-10-2022-uae-ukraine> (дата звернення: 11.10.2022).

3. Moment Putin gives his coat to ruler of Abu Dhabi to help him keep warm in chilly St Petersburg... while he tries to freeze millions across Europe. Daily Mail. URL: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11306829/Putin-gives-coat-ruler-Abu-Dhabi-help-warm.html> (дата звернення: 15.10.2022).

4. زيارة محمد بن زايد آل نهيان الى روسيا... أبعاد ودلالات حيوية مهمة. <https://cutt.ly/v7pMAOW> (дата звернення: 10.01.2022).

5. الإمارات وبناء الأرضية المشتركة. جريدة الاتحاد. الموقع الإلكتروني <https://cutt.ly/07gFrZ4> (дата звернення: 19.11.2022).

6. سمو الشيخ عبدالله بن زايد يلتقي وزير خارجية روسيا في موسكو. وزارة الخارجية والتعاون الدولي. الموقع الإلكتروني <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/17/17-03-2022-uae-minister> (дата звернення: 18.03.2022).

7. Abdullah bin Zayed, Lavrov discuss UAE-Russia strategic partnership. WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395303098143> (дата звернення: 4.11.2022).

8. روسيا الاتحادية تمنح سفير الإمارات ميدالية الاستحقاق. البيان. الموقع الإلكتروني <https://www.albayan.ae/uae/news/2022-04-10-1.4411853> (дата звернення: 18.01.2023).

9. بوتين يمنح سفير الإمارات في موسكو والممثل الأمريكي ستيفن سيجال. بوابة الأهرام. الموقع الإلكتروني <https://gate.ahram.org.eg/News/4160260.aspx> (дата звернення: 05.04.2023).

10. جهود إماراتية متواصلة لدعم الإغاثة الإنسانية للاجئين والنازحين الأوكرانيين، دولة الإمارات ترسل اليوم طائرة مساعدات إغاثية لأوكرانيا. وزارة الخارجية والتعاون الدولي. الموقع الإلكتروني <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/4/14/14-04-2022-uae-ukraine> (дата звернення: 15.06.2022).

11. Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. Latest News. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/MediaHub/news> (дата звернення: 25.03.2023).

12. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. Speeches & Statements. URL: <https://uaeun.org/?combined-search-post-types=statement&s=> (дата звернення: 25.03.2023).

13. UAE explanation of vote at the UN General Assembly's eleventh emergency special session (Ukraine), resumed. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. URL: <https://uaeun.org/statement/uae-unga-eov-7apr22/> (дата звернення: 17.05.2022).

org/statement/uae-unga-eov-7apr22/ (дата звернення: 17.05.2022).

14. UAE explanation of vote during the UN General Assembly meeting on Ukraine. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. URL: <https://uaeun.org/statement/uae-unga-ukraine-14nov/> (дата звернення: 20.11.2022).

15. دولة الإمارات تعلن تقديم مساعدات إغاثية لأوكرانيا بـ 5 ملايين دولار أمريكي. وزارة الخارجية والتعاون الدولي. الموقع الإلكتروني <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/2/02-03-2022-uae-ukraine> (дата звернення: 10.03.2022).

16. رئيس الدولة يأمر بتقديم مساعدات إنسانية الى المدنيين الأوكرانيين المتضررين من الأزمة بـ 001 مليون دولار. وكالة وام. الموقع الإلكتروني <https://www.wam.ae/ar/details/1395303092862> (дата звернення: 25.10.2022).

17. وصول الدفعة الثانية من مولدات الكهرباء المنزلية ضمن المساعدات الإماراتية لأوكرانيا. وكالة وام. الموقع الإلكتروني <https://www.wam.ae/ar/details/1395303116901> (дата звернення: 22.01.2023).

18. رئيس الدولة يوجه بتقديم 4 ملايين دولار لرعاية أطفال أوكرانيا. مركز ecssr.ae/global_news/272159/ (дата: https://www.ecssr.ae/global_news/272159/).

19. Strategy of the Ministry of Foreign Affairs 2017-2022. Official site of the Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/the-ministry/the-strategy> (дата звернення: 15.03.2023).

20. President issues decree to adopt UAE's 10 principles for next 50 years. WAM. URL: <https://www.wam.ae/en/details/1395302978675> (дата звернення: 13.02.2023).

21. Anwar Gargash. Twitter. 2022. URL: <https://twitter.com/AnwarGargash/status/1582281280049541121> (дата звернення: 11.12.2022).

22. أمل زرنيز. الأوراسية الجديدة وتأثيرها في الفكر الاستراتيجي الروسي. دوافع التدخل في أوكرانيا وسوريا وحدوده. أبو ظبي: مركز الإمارات [in Arabic] للدراسات والبحوث الاستراتيجية، 2020. ص. 151.

23. الحرب الروسية الأوكرانية – حدود وتدابير. أبو ظبي: المركز الدولي [in Arabic] للدراسات الاستراتيجية، 2020. ص. 032.

24. Al-Ketbi E. 2022. The UAE Power-Building Model. Mohamed bin Zayed's Vision. Emirates Policy Center: Abu Dhabi, 2022. P. 238.

25. Abdulkhaleq Abdulla. Twitter. 2023. URL: https://twitter.com/Abdulkhaleq_UAE/status/1629528625811685379 (дата звернення: 09.03.2023).

REFERENCES:

1. Political solution the only way to restore peace in Ukraine, says UAE official. The National. URL: <https://www.thenationalnews.com/uae/2022/12/10/political-solution-the-only-way-to-restore-peace-in-ukraine-says-dr-anwar-gargash/> (accessed: 15.12.2022). [in English].

2. UAE affirms its support for efforts aimed at the deescalation of the Ukraine crisis and supporting humanitarian efforts. Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/mediahub/news/2022/10/10/10-10-2022-uae-ukraine> (accessed: 11.10.2022). [in English].

3. Moment Putin gives his coat to ruler of Abu Dhabi to help him keep warm in chilly St Petersburg... while he

- tries to freeze millions across Europe. Daily Mail. URL: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11306829/Putin-gives-coat-ruler-Abu-Dhabi-help-warm.html> (accessed: 15.10.2022). [in English].
4. زيارة محمد بن زايد آل نهيان الى روسيا... أبعاد ودلالات حيوية مهمة. <https://cutt.ly/v7pMAOW> (accessed: 10.01.2022). [in Arabic].
5. الإمارات وبناء الأرضية المشتركة. جريدة الاتحاد. الموقع الإلكتروني <https://cutt.ly/07gFrZ4> accessed: 19.11.2022. [in Arabic]
6. سمو الشيخ عبدالله بن زايد يلتقي وزير خارجية روسيا في موسكو. وزارة الخارجية والتعاون الدولي. الموقع الإلكتروني <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/17/17-03-2022-uae-minister> accessed: 18.03.2022. [in Arabic]
7. Abdullah bin Zayed, Lavrov discuss UAE-Russia strategic partnership. WAM. URL: <https://wam.ae/en/details/1395303098143> (accessed: 4.11.2022). [in English].
8. روسيا الاتحادية تمنح سفير الإمارات ميدالية الاستحقاق. البيان. الموقع الإلكتروني <https://www.albayan.ae/uae/news/2022-04-10-1.4411853> accessed: 18.01.2023 [in Arabic].
9. بوتين يمنح سفير الامارات في موسكو والممثل الأمريكي ستيفن سيجال وسام الصداقة. بوابة الأهرام. الموقع الإلكتروني org.eg/News/4160260.aspx accessed: 05.04.2023. [in Arabic].
10. جهود إماراتية متواصلة لدعم الإغاثة الإنسانية للاجئين والنازحين الأوكرانيين، دولة الإمارات ترسل اليوم طائرة مساعدات إغاثية لأوكرانيا. وزارة الخارجية والتعاون الدولي. الموقع الإلكتروني <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/4/14/14-04-2022-uae-ukraine> (accessed: 15.06.2022). [in Arabic].
11. Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. Latest News. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/MediaHub/news> (accessed: 25.03.2023). [in English].
12. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. Speeches & Statements. URL: <https://uaeun.org/?combined-search-post-types=statement&s=> (accessed: 25.03.2023). [in English].
13. UAE explanation of vote at the UN General Assembly's eleventh emergency special session (Ukraine), resumed. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. URL: <https://uaeun.org/statement/uae-unga-eov-7apr22/> (accessed: 17.05.2022). [in English].
14. UAE explanation of vote during the UN General Assembly meeting on Ukraine. Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations. URL: <https://uaeun.org/statement/uae-unga-ukraine-14nov/> (accessed: 20.11.2022). [in English].
15. دولة الإمارات تعلن تقديم مساعدات إغاثية لأوكرانيا بـ 5 ملايين دولار أمريكي. وزارة الخارجية والتعاون الدولي. الموقع الإلكتروني <https://www.mofaic.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2022/3/2/02-03-2022-uae-ukraine> (accessed: 10.03.2022). [in Arabic].
16. رئيس الدولة يأمر بتقديم مساعدات إنسانية الى المدنيين الأوكرانيين المتضررين من الأزمة بـ 001 مليون دولار. وكالة وام. الموقع الإلكتروني <https://www.wam.ae/ar/details/1395303092862>. (accessed: 25.10.2022). [in Arabic].
17. وصول الدفعة الثانية من مولدات الكهرباء المنزلية ضمن المساعدات الإماراتية لأوكرانيا. وكالة وام. الموقع الإلكتروني <https://www.wam.ae/ar/details/1395303116901>. (accessed: 22.01.2023). [in Arabic].
18. رئيس الدولة يوجه بتقديم 4 ملايين دولار لرعاية أطفال أوكرانيا. مركز الإمارات للدراسات والبحوث الاستراتيجية. الموقع الإلكتروني https://www.ecssr.ae/global_news/272159. (accessed: 21.03.2023). [in Arabic].
19. Strategy of the Ministry of Foreign Affairs 2017-2022. Official site of the Ministry of foreign affairs & international cooperation of the UAE. URL: <https://www.mofaic.gov.ae/en/the-ministry/the-strategy> (accessed: 15.03.2023). [in English].
20. President issues decree to adopt UAE's 10 principles for next 50 years. WAM. URL: <https://www.wam.ae/en/details/1395302978675> (accessed: 13.02.2023). [in English].
21. Anwar Gargash. Twitter. 2022. URL: <https://twitter.com/AnwarGargash/status/1582281280049541121> (accessed: 11.12.2022). [in Arabic].
22. آمال زرنيز. الأوراسية الجديدة وتأثيرها في الفكر الاستراتيجي الروسي. دوافع التدخل في أوكرانيا وسوريا وحدوده. أبو ظبي: مركز الإمارات للدراسات والبحوث الاستراتيجية، 2020. ص. 151. [in Arabic].
23. الحرب الروسية الأوكرانية – حدود وتداعيات. أبو ظبي: المركز الدولي للدراسات الاستراتيجية، 2020، ص. 032. [in Arabic].
24. Al-Ketbi E. 2022. The UAE Power-Building Model. Mohamed bin Zayed's Vision. Emirates Policy Center: Abu Dhabi, 2022. P. 238. [in English].
25. Abdulkhaleq Abdulla. Twitter. 2023. URL: https://twitter.com/Abdulkhaleq_UAE/status/1629528625811685379 (accessed: 09.03.2023). [in Arabic].

UAE's position on the full-scale aggression of the Russian Federation against Ukraine

Fedianin Vitaliy Oleksandrovych

Postgraduate Student at the Department of International Relations and Foreign Policy
Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv
Yuriia Illienka str., 36/1, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8414-6343

In the context of implementation of the strategic initiative to expand Ukraine's coalition with countries of the Global South, the United Arab Emirates takes a special place. Having the status of a regional leader this country conducts a dynamic foreign policy. The UAE also shows stable economic growth and Abu Dhabi and Dubai are among the most important business centers of the Middle East. Russia is trying to use the UAE to get out of international isolation and bypass sanctions. These factors determine the relevance of researching the UAE's position on the full-scale aggression of the Russian Federation against Ukraine. That is why the purpose of this article is to define and assess the position of the UAE towards Russian aggression after February 24, 2022. The approved foreign policy strategy and principles of development define economic interests as the highest priority of the Emirati foreign policy and call for peace and dialogue to resolve conflicts are declared as the basis of the Emirati diplomacy. Taking this into account, the UAE officially tries to maintain neutrality and avoid condemning Russian aggression.

Review, analysis and comparison of UAE's political dialogue with Ukraine and the Russian Federation made it possible to find an imbalance in favor of Russia. Using the method of content analysis of the statements of the Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation of the UAE and the Permanent Mission of the UAE to the UN, it was found that the Emirati foreign policy ministry uses the term "crisis" to characterize the actions of the Russian Federation against Ukraine, categorically avoiding the term "aggression". This corresponds to the most common narrative in the UAE and the Middle East region about the US/West conflict with Russia as the main cause of Russian aggression.

The position of the UAE during the 11th emergency special session of the UN General Assembly and the humanitarian aid provided to Ukraine were separately reviewed. It has been found that voting in favor of 4 resolutions, in particular ES-11/1 "Aggression against Ukraine" contradicts the statements of the UAE Foreign Ministry, which completely avoids the term "aggression". It was also revealed that the UAE does not show readiness to support resolutions that have or may have direct consequences for the Russian Federation, such as the suspension of the rights of membership in the Human Rights Council and establishing an international mechanism for compensation for damage caused to Ukraine.

Imbalance of the political dialogue in favor of the Russian Federation, understanding of the events in Ukraine as a "crisis", unwillingness to take specific steps against the aggressor state, which are necessary to establish a just peace, as well as priority of economic interests in foreign policy, which is used by the Emirates to cooperate with the Russian Federation under sanctions, allow us to draw a conclusion about the negative nature of the neutrality of the UAE for Ukraine and to question consideration of the UAE as an effective potential mediator.

Key words: Ukraine, UAE, Russian Federation, strategy, USA, foreign policy, aggression, crisis, relations, political dialogue, neutrality, UN General Assembly.